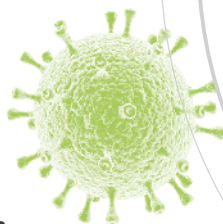

Niesziekte

Preventie en vaccinatie in hoogerisico-situaties

In dit protocol wordt, als vervolg op het protocol 'Niesziekte: preventie en vaccinatie voor kittens en katten', ingegaan op de preventie van niesziekte in hoogerisico-situaties of vaccineren tegen niesziekte in niet-standaard situaties.

Niesziekte: preventie en vaccinatie in hoogerisico-situaties

Katten die in groepen worden gehouden (denk aan asielen, catteries, pensions, maar ook huishoudens met meerdere katten) hebben een verhoogd risico op niesziekte. Daarom kan het zinvol zijn om het vaccinatieschema voor deze katten aan te passen^{1,2}. Standaard wordt geadviseerd om alle katten in ieder geval te vaccineren tegen feline herpesvirus (FHV) en feline calicivirus (FCV). Bij een verhoogd risico kan het zinvol zijn om ook te vaccineren tegen de bacteriële ziekteverwekkers van niesziekte (*Chlamydia felis* en *Bordetella bronchiseptica*)*.

*Vaccin voor katten tegen *B. bronchiseptica* niet geregistreerd in België.

Besmetting met niesziekte kan plaatsvinden via direct of indirect contact met een ziek dier of een klinisch gezonde drager. Aangenomen wordt dat er talrijke dragers aanwezig zijn in de kattenpopulatie en dat deze dragers een belangrijke rol spelen bij groepen katten waar niesziekte uitbreekt.

Ziekteverwekker	Overlevingstijd buiten gastheer	Uitscheiding	Wijze van overdracht	Preventie
FCV	tot 1 maand	continu	direct (niezen) of indirect contact	vaccinatie, strikte hygiëne, voorkom dat katten elkaar via niezen kunnen besmetten (geen hokken tegenover elkaar)
FHV	12-18 uur	intermitterend, gedurende 7-14 dagen	direct contact (niezen)	vaccinatie, stressreductie
<i>Chlamydia felis</i>	enkele dagen bij kamertemperatuur	minimaal 2 maanden in traanvocht	voornamelijk direct contact	vaccinatie
<i>Bordetella bronchiseptica</i>	tot 24 weken in water en/of vochtige omgeving	tot 19 weken in oropharyngeaal- en neusssecretie	direct en indirect contact	vaccinatie (honden met besmettelijke hondenhoest kunnen katten besmetten)

De tekst in de tabel is een vertaling uit www.abccdcatsvets.org/infectious-diseases-in-shelter-situations-and-their-management

Vaccinatieadvies bij verhoogd risico op niesziekte

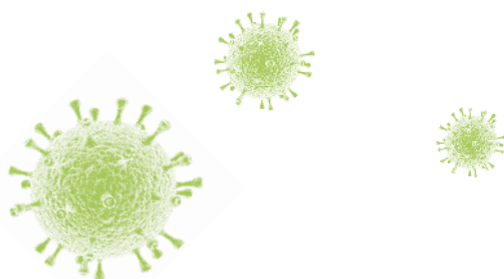
Afhankelijk van de infectiedruk en de al dan niet aanwezige maternale immuniteit, is het advies om kittens eerder en/of extra te vaccineren tegen niesziekte^{1,2}.

Hoge infectiedruk + lage maternale immuniteit (bijv. in een asiel)

eerste vaccinatie (= extra vaccinatie) vanaf de leeftijd van 6 weken

Hoge infectiedruk + hoge maternale immuniteit (bijv. in een cattery)

laatste vaccinatie (= extra vaccinatie) op de leeftijd van 16 weken

Vaccinatieadvies

Vaccinatieadvies voor katten bij bezoek aan pension of bij verblijf in cattery/asiel zonder niesziekteproblemen

Basisvaccinatieschema			
Leeftijd	FCV	FHV	FPV
6 weken			
8-9 weken	●	●	●
12 weken	●	●	●
16 weken			
6-12 maanden	●	●	●
Jaarlijks vaccinatieschema			
2 ^e levensjaar	●	●	
3 ^e levensjaar	●	●	
4 ^e levensjaar	●	●	●
5 ^e levensjaar	●	●	
6 ^e levensjaar	●	●	
7 ^e levensjaar	●	●	●
8 ^e levensjaar	●	●	
Etc.			

Vaccinatieadvies voor katten in een cattery/asiel met niesziekteproblemen. Onderzoek geadviseerd voordat aanvullend wordt gevaccineerd tegen bacteriële componenten.

Basisvaccinatieschema					
Leeftijd	FCV	FHV	Chlam. felis	Bb*	FPV
6 weken**	●	●		●	
8-9 weken	●	●	●		●
12 weken	●	●	●		●
16 weken***	●	●			
6-12 maanden	●	●	●	●	●
Jaarlijks vaccinatieschema					
2 ^e levensjaar	●	●	●	●	
3 ^e levensjaar	●	●	●	●	
4 ^e levensjaar	●	●	●	●	●
5 ^e levensjaar	●	●	●	●	
6 ^e levensjaar	●	●	●	●	
7 ^e levensjaar	●	●	●	●	●
8 ^e levensjaar	●	●	●	●	
Etc.					

- * Er is geen informatie beschikbaar over de veiligheid en werkzaamheid van dit vaccin bij gebruik in combinatie met enig ander diergeneesmiddel. Ten aanzien van het gebruik van dit vaccin vóór of na enig ander diergeneesmiddel dient per geval een besluit te worden genomen. Vaccin voor katten tegen *B. bronchiseptica* niet geregistreerd in België.
- ** Bij kittens met een lage maternale immuniteit kan een niesziekevaccin al op de leeftijd van 6 weken effectief gebruikt worden.
- *** Bij hoge maternale immuniteit en hoge infectiedruk is het advies volgens de richtlijnen om ook te vaccineren op de leeftijd van 16 weken.

Ja maar, wat als ...?

In de praktijk komt het regelmatig voor dat volwassen katten of kittens niet volgens de standaard schema's gevaccineerd zijn. Hoe worden deze katten weer goed beschermd tegen niesziekte?

Situatie	Vaccinatieadvies ^{1,2}	Vervolg vaccinaties ^{1,2}
Niet gevaccineerde kittens < 6 maanden leeftijd	1 ^e vaccinatie: kattenziekte en niesziekte (FCV en FHV) 2 ^e vaccinatie (na 2-4 weken): kattenziekte en niesziekte (FCV en FHV)	Na een jaar een booster tegen kattenziekte en niesziekte (FCV en FHV) Daarna vaccineren volgens standaard alternerend schema
Kat > 6 maanden nooit eerder gevaccineerd	1 ^e vaccine: kattenziekte en niesziekte (FCV en FHV) 2 ^e vaccinatie (na 2-4 weken): niesziekte (FCV en FHV)	Na een jaar een booster tegen kattenziekte en niesziekte (FCV en FHV) Daarna vaccineren volgens standaard alternerend schema
Volwassen kat > 3 jaar niet gevaccineerd in laagrisico-omgeving	Enkelvoudige vaccinatie tegen kattenziekte en niesziekte (FCV en FHV)	Daarna vaccineren volgens standaard alternerend schema
Volwassen kat > 3 jaar niet gevaccineerd in hoogrisico-omgeving	1 ^e vaccine: kattenziekte en niesziekte (FCV en FHV) 2 ^e vaccinatie (na 2-4 weken): niesziekte (FCV en FHV)	Daarna vaccineren volgens standaard alternerend schema

Wist u dat ...

- Een goede preventieve aanpak van niesziekte gebaseerd is op verschillende pijlers? Managementmaatregelen zoals strikte hygiëne, stressreductie en quarantaine zijn samen met vaccinatie belangrijke instrumenten om problemen met niesziekte te voorkomen³.
- Stress niet alleen een negatieve invloed heeft op het welzijn van katten, maar dat het ook een verhoging kan geven van klinische symptomen van niesziekte door immuundeficiëntie ten gevolge van verhoogde cortisolspiegels⁴?
- Stress bij katten veroorzaakt kan worden door geluiden (bv. blaffende honden), geuren (bv. parfuum), oncomfortabele temperaturen, onbekende mensen en onkundig handelen³?

1. www.abcdcatsvets.org/guidelines-infections - 2. www.wsava.org/guidelines/vaccination-guidelines - 3. www.abcdcatsvets.org/infectious-diseases-in-shelter-situations-and-their-management
4. Vinke C.M., Godijn L.M. & van der Leij W.J.R., Applied Animal Behaviour Science 2014; 160; 86-93.